

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Thomæ Tamburini Societatis Iesu Siculi
Caltanisettensis, In Alma Vniversitate nobilis Civitatis
Messanæ, Theologiæ Primarij Professoris. Explicatio
Decalogi Duabus distincta partibus**

In qua omnes ferè conscientiæ casus, ad decem Præcepta pertinentes,
mira brevitæte, claritate, & quantum licet, benignitate declarantur

Continens sex Libros posteriores in Decalogum, id est, expositionem
præceptorum secundæ tabulæ

Tamburini, Tommaso

Monachii, Anno M.DC.LIX.

Effusio extra vas, num. 14.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39995

Sancti, de matr. lib. 9. d. 11. nu. 3. Nav. dicit: ergo impedire generationem
c. 16. n. 23. Bon. de matr. qu. 4. p. 6. n. 6. non est intrinsece malum, quia si hu-
 14. Effusio extra vas. Peccat mor-
 taliter / mulier, quæ suscepto semine
 se erigit, vel mingit, si velit concep-
 tionem impedire.

f. Sanchez. li. 9. disp. 21. n. 3.

Velit, dico; nam quia matrix
 semper retinet multum seminis pro-
 pter vim retentivam, qua pollet, re-
 ipsa non impedit, licet multum noce-
 at: peccat nihilominus ex illo pravo
 animo; quare si hic desit, seque ob a-
 lios bonos fines erigat, vel mingat,
 culpa saltem gravi vacabit. Huc facit
 quidam casus, quem asseram non
 multo post. *u. Fagundez x* ait, non
 peccare foeminam se invertentem post
 copulam, ut semen foras eiciat. ne
 concipiat, quando aliqua causa ratio-
 nabilis excusat, v. g. periculum mor-
 tis in partu, aut labor magnus, &
 magnum detrimentum in docinendo.
 Sed certe nulla ratione est audiendus,
 quia impedire generationem, est ex se
 intrinsece malum

t. Belloch. de casibus reservatis p. 2. q.
4. nu. 365. u. inf. c. 7. §. 2. nu. 9. x
Fag. in dec. l. 2. li. 6. c. 3. n. 50. a Sanc.
alios cit. lib. 2. de matr. d. 22. n. 17.

Dices: Sanchez a docet, sponsam
 per vim oppressam à sponso, ante bi-
 mestre, posse semen in continenti sta-
 tim expellere: idem diceret de qua-
 cumque femina vi oppressa, quia (in-
 quit) tunc reputatur mulier se defen-
 dere: sicut enim suam rem defendere
 reputatur dominus, quando statim
 rem à fure surreptam sibi reassumit,
 sic, si femina statim semen furtivum
 eiciat, adeoque generationem impe-

a Sanc. alios cit. l. 2. de matr. d. 22. n. 17

Respondeo, hanc doctrinam doctus-
 simi Sanchez merito non admittimus,
 tum à posteriori, quia sequeretur hoc
 ipsum, nempe licere generationem ali-
 quando impedire; tum à priori, quia
 foemina potest quidem se defendere
 omnibus alijs vijs, non vero quando
 adest damnum tertij innocentis, ut
 in casu nostro adest damnum prolis;
 sicuti nec dominus posset sibi rem su-
 am statim à fure repetere, cum dire-
 cto damno innocentis alicujus tertij.
 Cetera vide apud Texedam. *b*

b Texedam Theol. moral. t. 2. li. 4.
tr. 1. n. 124.

15. Peccat item maritus, qui, co-
 pula incapta, desistit à seminando,
 quando uxor jam seminavit: at si
 hæc non seminavit, poterit c de ejus
 assensu se retrahere, modo non sit pe-
 riculum pollutionis extra vas, id ta-
 men magna indiget cautela, quia irri-
 tata jam utriusque natura, facilis est
 alterutrius seminatio extra copulam,
 quod fuse probat Leander, de Sacram.
t. 2. tr. 9. disp. 25. q. 15.

c ex Diana p. 3. tr. 4. re. 204. Co
223. Sanc. li. 9. disp. 19. n. 3.

16. Illud concedit Præpositus, d
 si vir ob morbum, aliamve causam,
 copulam interrumpat, si deinde se-
 quatur pollutio extra vas ab ipso ne-
 quaquā intèra, nec adsit periculū con-
 sentiendi, non esse saltem mortale, quia
 tunc ea sequitur contra voluntatem ex
 opere licito. Nam propter eamdem ra-
 tionem.

tionem, judicant merito nonnulli, *dd* fornicantem posse, atque adeo debere extrahere se à copula incepta, etiam post semen à confornicante emissum; nam recedendo ab illa, recedit à peccato, quod semper est licitum, imo debitum, quare si sequatur pollutio, sequetur ex opere licito, & præter intentionem consensumque.

d *Præp.* in 3. p. 9. 74. 4. 10. *dub.* 1. *apud Dian.* p. 6. tr. 6. re. 37. *dd* *l. Less.* l. 4. c. 3. du. 7. n. 55. *Sanc. lib.* 9. d. 19. n. 7. *docentem, esse etiam probabile, licere, imo teneri fornicantem ad prosequendam copulam, quando semina jam seminavit, vel inevitabiliter seminabit. contra quem agit Aversa cit. & exceptus à Diana p. 9. tr. 8. res. 31. & p. 6. tr. 6. res. 37.*

Quod dixi, concedi à Præposito, est omnino distinguendum; vel enim primò, vir consulto commiscetur cum uxore, volens propter morbum non seminare, prævidens tamen futuram pollutionem extra vas: & id nullo modo est approbandum; quod tamen videtur approbari à Diana. *ddd* Ratio mihi manifesta est, quia nunquam licet procurare pollutionem, seu dispersionem seminis. Sed quid est magis id procurare, quàm commisceri cum muliere, animo se retrahendi, quando natura est irritata satis ad seminandum? Sane commistio hæc magis est provocativa seminis, quàm sit quælibet contrectatio genitalium, manibus, vel quolibet instrumento facta. Id tu dixeris, conjugem dare operam rei licite. Verendorum tactus aliqui sunt probabiliter liciti conjugatis, extra periculum pollutio-

nis, non vero tactus valde impudicus, ut est contrectatio & motus eorundem, quia tunc id non est solum tangere, sed ipsummet procurare pollutionem, ut dicitur mox num. 55. & 56. Multo ergo minus licebit hæc commistio, seu copula inchoata.

ddd Dian. p. 6. tr. 6. res. 37.

Vel secundo, vir commiscetur cum uxore, animo legitime seminandi intra vas, sed interim incidit repentina alicujus inexpectati morbi accessio, subitus terræ motus, subita rixa &c. & tunc se retrahat (& id approbare solum potuit Præpositus) quamvis prævideatur futura seminis dispersio, sed non intendatur; tunc enim vere per accidens & extra intentionem sequitur pollutio.

17. Duo supersunt hic explicanda. Primum sic propono: Vxor quædam satis frigida, minusque venerea, alio cogitationem vertebat, dum vir cum ea congregiebatur, unde fiebat, ut ipsa non seminante, seminaret dumtaxat maritus; quo illam peccato damna-bis? Respondeo, nullo condemnat Præpositus, *f* quia semen mulieris valde probabiliter nec activè, nec necessario ad generationem concurrat. Præterea si illam condemnaret, etiam reas efficeret vetulas sterilesve congregientes cum viris validis & feracibus. Propter eandem rationem nonnulli *g* rectè docent, mulierem non obligari, expectare viri seminationem, & item, ubi vir seminavit, posse ipsam suam seminationem negligere; convertere denique animū ad alia, ne natura excitetur, licite potest uxor; *bb* *fin*

sua enim obligationi sufficienter satisfacit, si viro usum sui corporis ipsa præstet.

f. *Præp. in 3. p. q. 6. d. 4. num. 35. l. Dian. p. 5. tr. 14. res. 27. g. Th. Sanc. lib. 9. d. 17. nu. 6. h. Martin. de S. Ioseph. apud Dian. p. 10. tr. 13. res. 42. fi.*

18. Secundò, quid contra? potestne licite uxor, postquam seminavit vir, membrumque retraxit (nam illum obligare non possum, *h* ad expectandum, ut post seminationem suam, seminet mulier, licet expectare possit, si velit) potestne, inquam, se ad feminandum manibus adjuvare? Respondendo, licet aliqui negent, *i* tamen cum Sanchez *l* probabiliter puto, licere, modo sit continuo & immediate. Ratio est, tum quia est probabilis etiam illa sententia, quod semen mulieris multum conferat ad generationem, tum quia nimis durum esset, irritam naturam velle compescere, idque non raro, quia mulieres sunt viris frigidiores, tum denique, quia illa mulieris seminatio, in eo casu complementum est præcedentis actus maritalis. Quibus rationibus conatur respondere Texeda, *m* sed illæ responsiones, vel mediocri Theologo, pro quantum frigent!

h Sanc. *ib. n. 9. i* Rodriq. *in summa p. 3. c. 88. n. 4. Castrop. d. 3. de matrim. p. 4. §. 3. n. 6. Texeda mox citandus. l* Sanc. *li. 9. d. 17. nu. 12. licet id in editione Lugdunensi anno 1621. sit expunctum. inclinatur Diana p. 2. tr. 17. res. 38. Less. li. 1. cap. 3. dub. 7. nu. 55. & dub. 14. nu. 94. aliq. ab eodem Diana *ibid. citati; quamvis idem Dian. contra-**

riam sententiam amplexus deinde fuerit p. 9. tract. 8. res. 31. & p. 10. tra. 13. num. 42. m Texeda adductus à Dian. *d. res. 31.*

Nec minus friget ratio Castropalæ, *n* quam contra sententiam Sanchez affert. Conjugibus (ait) ea copula licita est, per quam efficiuntur una caro: at mulier per illam effusionem non videtur fieri una caro cum viro, utpote ab ea separato, ergo &c. Hæc ille. Sed merito (sapientissime vir) dixisti (non videtur) nam maritus & uxor non fiunt una caro, per externum illum tactum corporum, qui videtur; sed per commistionem seminum utriusque, quæ non videtur: unde colligo, principium Castropalæ sententiæ Sanchez valde favere, sic: ea copula (dicit merito Castrop.) licita est conjugibus; per quam efficiuntur una caro: subsumere potest Sanchez: sed fiunt una caro per commistionem seminum, ergo &c.

n Castrop. *l. c.*

Nonnemo o benignius aliquid doctrina à nobis hactenus tradita concedit. Docet enim, etiam ipsum virum licite posse tunc suis manibus pudenda uxoris contrectare, ut ipsa seminet, quia id (inquit) non est, nisi licitam copulam perficere; quod tamen an sit probabile, expendant alij.

o Baucius, Leander, Martinus de S. Ioseph. quos citat, sed reprobatur Dian. *p. 10. tr. 13. res. 42.*

19. Illud difficile erit uxori: diximus nu. 4. eam posse reddere, & petere debitum à viro, qui in fine copulæ solet membrum extrahere, & extra-

vas seminare: jam, si ipsa uxor in eo casu nondum seminavit, irritataque satis est, poteritne se provocare ad seminandum? respondeo, nequiquam id concedo; solum, si sequatur suo naturali fluxu, sine consensu, seminatio, ipsa non erit in culpa; at, si se provocet, quare ratione à culpa liberabitur? Semine enim viri in utero non existente, suum semen non emitteretur ad generationem adjuvandam, sed ad libidinem explendam. Huic ergo mulieri author sum, ut nec petat, nec reddat, si id inconueniens imminere prævideat; potest enim non reddere, hoc periculo imminente; ipsa enim ad hanc redditionem ea circumstantia infectam nunquam se obligavit.

20. Debitum copulæ. Conjugi non adultero, quamvis excommunicato *mm* serio petenti, etiam semel negare, *n* vel differre conjugale debitum, per se mortale est, ex triplici capite, idque etiam dote *o* non soluta: quia conjugum negatur, quod suum est; quia ex negatione exoriuntur discordiæ; quia fere semper adest periculum incontinentiæ in conjugate petente. Sunt tamen hujus rigoris ordinariæ exceptiones decem.

mm *Cast.* de matr. diff. 3. p. 4. §. 20. n. 10. *n* *Idem ib.* §. 1. n. 5. contra *Pont.* li. 20. de matr. c. 2. nu. 2. dicentem, semel aut iterum negare, non esse mortale. *o* *San.* li. 9. de matr. diff. 5. n. 1.

21. Prima, quando precibus & blanditijs vir petat, *p* vel ita remissè petat, ut facile desistat; tunc enim non videtur graviter offendi ex negatione, nam etiam quando solis preci-

bus petit creditor debitum pecuniæ, cum possit serio, judicatur, non ferre graviter dilationem solutionis; semper intellige, si absit periculum incontinentiæ, & nisi ex verecundia quis non auderet aliter exigere.

p *Cornelio.* & *Ochag.* apud *Dian.* p. 5. tr. 5. re. 14. & tr. 14. res. 17. fi.

22. Secunda; quando eodem semoto periculo, raro uxor *q* denegat. Quare si quinquies soleat vir petere in mense uno, potest uxor semel non correspondere, ut etiam potest matutina petitioni, sero ad vespertinam debitum reddere: ratio utriusque dicti est, quia non existente in continentiæ periculo in petente, levis utraque dicta negatio judicanda est. Quid si nimis crebro vir petat? Respondeo, sane negare licet potest, si absit incontinentiæ periculum, quia mulier ad *o* dinarium communemque modum se obligavit, non ad superfluum; quale tamen sit istud superfluum, difficile est dimetiri, nec alio modo, nisi iudicio prudentis, spectata ætate, viribus, sanitate conjugum, erit expendendum, *q* *Idem ib.*

23. Tertia, quando conjux negat, ob multitudinem *r* prolis, quam sustentare nequit: sicuti enim in alijs debitis magna incommoditas excusat à solutione, ita hic. Semper tamen, ut nimis sæpe dictum est, secluso periculo incontinentiæ. Quo item secluso, posse conjuges convenire, ut non exerceant copulam, ne onerentur filijs, mihi dubium non est.

r *Sor.* cit. *Nav.* apud *Laym.* li. 5. tr. 10. p. 3. c. 1. n. 16. contra *Castrop.* l. c. §. 10. n. 9.

24. Qua